

ען חערשו אַ שטילקעטען, אַבער
נישט אויזען יט, נור און אַסְתָּרִים אַגְּנָה
געעהטאנער דשחה — אַ שטילקעטען
פָּאָר אַ שְׁטוֹרֶס.

פלציגום האבען זיך און אַסְתָּרִים
נשחה דערעהקט גַּעֲרָבָרְגָּעֵד נחות
און אַיהֲרָגָעֵץ וְעַזְעַזְעַן חָטָט אַזְיָנָעַ
צַוְעָרֶט. טיט אַ חולְדָּעָן אַיְמָנָעָרְזָן
עוֹר עַם יִשְׂרָאֵל חַיְּחָטָט זיך אַרְמִינָן
געַיְסָעַן אַיְן דָּעַרְתָּדְזָן דָּיְתָאָגָעָן
דוֹנָע אַיְן יַעֲנָגָעָרְגָּעָן בְּלָזִים, זיך צָוָה
נוֹיְנָעַקְלָאַמְעָרָט טיט זיך אַזְנָה
התלהבות'רין. נשמה-יתירח'יגָה החט
זיך, פָּנוּ צוֹ דָּוּ לְעַצְעַט כְּחָות, גַּעַנְגָּאָט
און גַּעַנְגָּעָן, גַּעַנְגָּנָט אַיְן גַּעַנְגָּן.
געַן —

איינְרוֹיטָן האבען זיך פָּהָנוֹת.
פָּהָנוֹת'יחָטָט גַּעַזְעַגְעַן שְׁהָרָצָע בְּטָרְעָט
אייפָּר דִּי חִימְלָעָן. דָוָיט-קָאַלְיָעָס חָאָז
בעַן גַּעַזְוַעַתְעָט, גַּעַזְעַגְעַן חַגְבָּעָן
געַחְזִיעָט אַיְן דָוָה נְאָגָעָז עַלְעַט אַרְטָט
חָטָט גַּעַזְגָּעָן אַיְן אַחֲרָה דָוָה גַּעַזְעַט
און גַּעַגְעַרְנִישָׁט...
יְוּדָה: אַ, חָ. שִׁיפָּרָע.

עַמְּדָן רָאָד — אַיְן אַרְמִינְגָּעָרְגָּעָן אַוְן
אַזְמָפָּעָר אַרְפָּעָן... אַבער זיך — פָּרְשָׁאָל-
שְׁעָן וְאָלָן וְעַן יַעֲכָרְטָן — אַיְן גַּדְרָךְ
גַּס אַרְיוֹנְגַּעַרְטָמְעָעָט גַּעַזְגָּעָן פָּוּנִים
אַזְטָמָעָן; אַיְן, קִיטְעָנְרוֹג זָוָם בעַחְאָוָטָן.
זָוָה אַיְן אַ דָּרְפָּרְשָׁאָ פִּיעָרְעָן-חַיְּוָעָל...
אַפְּתָר קְרִינְצָס טִיט דָוָן צְפָהָן מְחַתָּה
די דָּעְוָונָעָז הַעֲתָאָגְנָולָעָז וּכְרוֹנוֹת, אַיְן
אַ בְּזָעָהָר, פּוֹרָאַבָּיָגָן גַּעַחְמָן שְׁטִיקָט
אַזְמָהָר הָאָלָהָן, זיך פָּעַרְשָׁאַפָּט זיך דָוָה
אוֹיְוָעָרְעָן שָׁאָר דָוָן גַּעַזְגָּעָן דָוָן דָוָן חָלוֹן-
עַיטָּם, וְנוֹנְקָט אַיְן אַתְּהָוָם דָוָן שְׁרַעְקָלָן-
בְּצָעַנְדָּעָט עַנוֹנִים אַיְן שְׁחָנָגָט-שְׁחָנָגָט אַיְן
אַנְחָרָה אַבְּגָעָנָם נְרוֹיסָעָן צָעָר, אַבער
אַנְחָרָה שְׁטִילְשָׁאָקָעָן אַיְן אַ שְׁרַעְקָלָן
הַעֲזָה-גַּעַשְׁרָתָט דָוָן פָּטָן אַוְן לְפָרְעָן... אַטָּט
דָוָן דָּעְוָונָעָז בְּרוּיוֹעָנָעָז נְשָׁמָה-לְאָזָעָז יִמְ-
פְּהָאָלָעָט. זיך גַּעַנְגָּעָן שְׁיַעְקָלִין נְוָר שָׁאָר
דָוָה, אַחֲם דָּאָס לְעַבְעָן אַיְן זָהָם
און נְטָמָס גַּעַזְאַיְעָן אַטָּז זָהָם, דָוָן דָּעָוָן-
געַעַלְיָעָס האבען גַּעַזְגָּעָן אַחֲקָגְנָרְוִיָּט
אַנְחָרָה דָוָן שְׁחָנָגָט אַיְן טְיוֹעָנְדָעָר אַנְ-
דָעָרָעָעָט גַּעַפְּרִינְגָּעָט אַיְן דָעַגְדָּעָט

פִּינְגָּל אֹוֹן לַעֲבָר-לַיְידָעָן
שְׁטַמְנָעֶר אֹוֹן גַּלְבוֹכֶט רַעֲנָגְלוֹרֶט
דוֹן פַּעֲדָנִיאוֹנֶג דָּאָס נַאֲטוּרְלִילְעַץ גִּיטָּאָר

מה נשתנה הלילה
זהה מפל הלילות

אין די טעג פון אונזער גרויסען פסח העדרשט אומעטום א שטארקע
פריד. מיט פערנינגען פערזאמעלט זיך די נאנצע פאמיליע בי די
סדרים און מען לוייבט פסדר דעם גוטען טעם און דעם פײַנען געשמאָק
פון די מאָכלים. די בעל-הביבטע וויס אבער. איזהיד שטארקען ער-
פאלן מיט דער קאָך-קונסט האט זי הויפטזעכילד צו פערדאנקען
צערעם. צערעם. דאס %100-טיינע רײַנט פלאַנצין-פעטס אוּ נאָראָן-
טירט פשר לחנ הפסח און אהן דעם פעטס קאן זיך קײַן שום כשר'ע
קיך נישט בענעהן. עם פערפֿינערט דעם
געשמאָק און די נאָחרה אַפְּטִינְקִיעַט פון אלע
מאָכלים און זענען גלייך לייכט צום פער-
דוּשיַׁיְהָר יְיָהָר אַלְמָאָן

צערעס און זיין גאנטן
איז א 100%-טייג רײַנער פלאנצען-פערטמען

אֶלְעָדָה

קאנט פאר אונ'אנדרה-פרעסער און פלא-
זיט גענדיין א שומרי-שפת' ניק האונ-
דר אונד זיך פישט. אונאלצען ואונגען
קאנגען זיך פרעגען, אונערהרהייט פאר
די מאהלהען, פאטע אונד קען פיטער
נוושט פערשטעטען פארהמאס טערען גוישט
נאך ר' אעלפלעט שיטה, ר' מאונזטקטו-
ריסטטען אנטען האלטען וועלצע געשען.
פצע אוט שטחן... און אנדרערץ ייך נאך
מייב פיך מאונדרערט עדעט ייך אנטלו-
אויף ר' אוילסן, און דו פאבדע ער-
קלערונג, האס ער התן גענדבען פאנ-
הטל ואונגען
פער עם צעהלט גוישט דען מאה דער
אונטערטינלאעד געל-רעעה דעניאר און
דר האט הונטער דו קוליסען געארן.
יעיז מיט דו אנטויטע-טיטיגלערער, און
ז אעלצע אונטערשטיעץן זיין פער-
לעלגנ, אוד פאנט, און זו אונאלצע פאל-
טאלגען קען גאנר האבען חוויטה ער
טאנגען און הוות חי ער האט גע-
עחגן, און ער העם אונדרטנאלאען, ואנ-
בר שיין אויף דער זונזונג פער גוישט
ערעדט.

וין דער לומטען האט ויך אַפְּגָד גַּע-
וחלט ראמ מנטשטֿרִינְגֶּן שון אַ זְוֵר
אט האט פֿעַנְטֿ צְהַלְיִיטֿ השְׁנוֹתָה וְשָׁוֵן
געדרוֹקְטֿעַן גַּעֲלַעֲנָעַם בְּרוֹדְעַרְ...
אַחרְתָּה.

דעַרְפָּאַר הַעַבְּאַר אַיךְ אַפְּגָד אַוְפְּ דָעַר
שְׁוֹנְגָעַן וְזְוַנְגַּן גַּעַחְעַרְטֿ אַוְלְבָעַם, האט
עַן מַעְגַּן וְזַבְּעַן, אוֹ פְּאוֹן אַחרְתָּה
אַר אַזְוֹנְעַר טְשֻׁוְנְסְטָאָכְנָהּ,

דָּרְ, הַצְּלָפְּ שְׁמַעְלְגַּנְגָּן טְרַשְּׁגָטּ אַרְטְּן אַ
אַרְשְׁלָגָן, אוֹ מַעְןָן וְקָל אַוְשְׁטְּרִיפְּטֿעַן
זַן דָעַר הַעַלְלָעַר-לִימְשָׁעַן דָעַן אַלְעַזְוּן
עַן האט הַעַבְּעַן שְׁבַּת אַעַן דִּי נַעַן
עַלְעַבְּדָר אַוְן דְּבָעַטְוּן דָעַר נַעַר אַן
פְּן מַעְדוֹן אַמְּסָעַטְוּן אַמְּסָעַטְוּן אַמְּסָעַטְוּן
וְרְ-גַּעַשְׁעַטְוּן אַוְן דָעַר אַלְעַזְוּן (אוֹן דָעַן
אט הַקְּבָעַן שִׁידְ-גַּעַשְׁעַטְוּן אַוְן נַעַן
טְנוֹעַרְיוּן)

פְּילָוּן, אוֹנְטֿ רִיְחָלְפֿ, האט אוֹן גַּעַן

העכברן און געפֿינַט, או פָּזְקַן וְאֶל דָּן
העכברן - טרייף אַבִּסְפָּלָן נְאַכְלָוּעָן,
העכבר חער עס פָּדְשָׁתְעָקָה וְירַדְן
אוֹוְרַעְן אַין חִיל גַּנְשֵׁת חָרְעָן, דָּעָר
עַשְׂעָד גַּלְדָּר וְירַ אַיְגָרְדִּיגְגָּן, אוֹ זָהָן
העכברן חעַס וְירַ גַּרְחַנְדָּרָן גַּעֲנָן
אוֹזָהָם פְּלָמָן, חַפְלָר עַר חָסָם גַּשְׁמָן אַיְנָן-
צְחַעַן דָּן אַלְעָט שְׁפַטְעָרָן, אַפְּלִיכְוָן אַצְּנָן
העכבר נְאָל נְאָל מְלִיכְיָהָן אַוְרִיסְטָעָן אַוְרִיךְ-
אַקְּזִיקְזִיעָם.
דוֹ רַעֲנָנוֹן הָאָט וְנְאָךְדוֹ פְּעַנְלָבוֹ-
קְפִּישָׁן אָוֹן דָּעָר לְעַצְמָעָר מִינּוֹת צַוְּעָן-
דָּרְעָן אַוְהָרָע אַוְנְטוֹרְקָעָם, פְּרִי
יְיִשְׁמָת צַוְּעַרְטָרְקָעָן דָּעַם יְאָוָשָׁן אַיְן
לְאָנָדָר, חָעַס זָן דָּאָס גַּנְשֵׁת טָהָרָן, וְאֶל
זָוְוַי וְזָוְבַּעַת חָוְגָרְעָן, פָּעָן דָּן שָׁעָר-
הַעֲמִיקָעָלָטָע לְאָנָעָט פָּעָט אַרְיוֹסְרָפָעָן
קְרָשְׁתִּינְגְּנָעָן, חָאָס חָעַט וְקָצְרִי קְפִּינָעָם
יְיִשְׁמָת דְּרַעְנָגָעָן דְּפָן גַּיְצָעָן.

רַעַם. דֵיר פ. רָאַטְעַנְשְׁטֶרְפִיך.

אוֹיֵף דָעֵד שִׁינְךָ:

אשר עקליכע מרת-שchorה האט זי בענ
חוורש. זי האט זיך, זו גזענאגעלט
און אפנאנעקלאמערט און א גויסטער
חונקעל, אוישטארקניזטן אוירחע איזו.
גען זום פערחלקלענצען חומל און
יעז דיברוינדע חמאליעם, אונרעה
אויגען פוקלען, זו שענגן טערען.
ידליך, אונדער א שחרץען תחום...
א נהינט פון גראוניזלען צער און
תחתוטידיע שטערצען ברענט אין אונ-
דע לוכטהולע אויגען, אעלעך זו שפערט
טמראדונג אויס צו דיבערדענשע ים.
וואילעט, זאם גאנגען אטאל אוחען.
ערוינט אונחר יונגערע שטעסטער און
זון חעלגע זי גוועה האט זיך בדרכ-
נס דריינערשטערעהט. און א גרויליך
גבילד און זיין גאנדער נרויאטמקט
האט אויפגעטוויט טאר אוירחע איזו.

— אֵם האַנְגָּעִירְעַן אַוְונְגַּעֲפַטְן...
הַטְּרַבְּתָעַ, הַמְּלֹאָעַ יְזָרְעָן אַין דַּי חִילַּ.
דַּעַ אַוְרְכְּתָוְנְישַׁע הַלְּדָרְקָן; אַין וַיְמַעַרְעַ
אוֹרְסְּגָלְשְׁלָעַנְגַּן אַוְינְגַּעַן חַרְיוֹת אַבְּשָׂרַ.
גַּלְחַעַרְטָעַר פַּתְּר אַין צָרַן חַמְנוֹתַ.
הַמְּנוֹגָוֹת עַגְגָּן וַיְמַעַרְעַ שְׁמַחְתָּוֹתַ.
דַּעַן, בְּרוּרָעַ אַין שְׁעַעַטְעַר אַוְיְמַגְּןַ.
קַוְיְלָעַן גַּהְהָרָעַן דַּרְךְ דַּי גַּעַסְטִילַּ.
שְׁטַע מַעְרְדָּעַר תְּאַרְדָּעַם. אַין אַ גַּעַחוֹסְעַן
הַעַלְעָן וַיְרַחְמָרְגַּעַן אַוַּן, חַי אַ דִּינְגָּרַ
אַוַּן הַוּמֶלֶן, גַּעַטְלָעַן וְשָׁ אַ גַּנְצָעַ
בְּגַנְרוֹעַ אַוְרְאִיגְּנָרַ. דַּי קְרַעְבָּצָעַן אַוַּן
(וְיַפְצִיחַ) פָּן דַּי נַעֲקְוַיְלָעַטְעַ אַוַּן גַּעַשְׁקָןַ.
דַּעַטְעַק הַאֲבָעַן וְזָד דַּעַרְחוֹבָעַן עַר לְבַ
חַשְׁטָיםַ. אַחֲר פַּטְעַר אַוַּן גַּעַשְׁחָטָעַן
קַעַדְאָרָעַן פָּאָר אַוְהָדָעַ אַוְינְגַּעַן אַוַּן זָלַ
צְוַיְאָטָעַן טִיט אַוְהָר שְׁמַסְטָעַר אַוַּן אַנְּ.
דַּעַרְעַע טַעַסְטָעַר פָּן פְּשָׁק יְשָׁרָאֵל
וְעַגְגָּן טַעַרְדָּלָעַן גַּעַמְנִינָּטָעַן גַּעַטְ.
דַּעַן וְהָרָקָן דַּי צְוַיְאָטָעַ אַוְרְכְּתָן.
אַגְּנִינְשָׁע הַפְּרָעָם בֵּין פְּטָן פָּן טָרָ.
גַּעַנְשָׁטָעַרְן... אַוַּן דָּאן — רַחְיָת וְחַנְןָ
אַוְעַטְרָעַ דַּעַר זְבָּלָן — הַאֲבָעַן וְזָד הַ
אַרְעָם פָּן... אַבְּגָעַן נַעֲשְׂרָדְעַטְעַ אַוַּן
יְוֹרְיוֹשָׁעַ דַּוְעָוָן אַגְּנִינְטָנְקָלְטָמָעָרָטָן אַוַּן

דושאנערמאן – שומאכער.

א שטיער פוי

בונספערע, פֿעַךְ-שָׁהָרֶץ עֲנֹדוּכְטָע
פְּטָרָעָם הַאֲבָגָן מְחַנָּה - מְחַנָּה אֲבָגָן
עֲרָנוֹתָעָן דָּן הַיְּטָלָעָן, אֵלָה הַעֲלָמָנָעָר
שְׁטוֹרָה-חִנּוֹנָר, הַאֲתָה וְיֵוֹזְעָנָפָר, מְוָרָה-
וְעַנְפָּעָר טְפַחְלָלִים-כְּלָלָמְרִיעָם, מְוָרָה-
רוֹגָן גַּעֲנוֹשָׁעָמָעָט סָוָן [גַּעֲנוֹשָׁעָמָעָט אֲוֹרָף
דָּעָם בְּרוֹיוֹעָנָרָעָן יִמְּסָדָה אֲוֹן דָּן שְׁוֹתָ
קַעַמְּפָעָנָרָנוֹג הַאֲרָטָנָעָקָיָן אֲוֹן פְּשָׁבָטָוִי-
סְעָנָרָיָג אַזְּעָרָטְרָקָעָן דָּן סְכָנָה-קָולָעָ
נְרוֹיוֹאָמָעָנָרָנָה נְאָטוֹרָה-כְּחִיתָה, שְׁנָפָרָת וְיַךְ-
אַדְרָרָךְ אֵחָגָן צְרוֹשָׁעָן דָּן אַוְיָנָעָ
בְּרוֹיוֹצָעָ, רְיוֹיָנָעָיָם-כְּבָאָלִיעָם אֲוֹן שְׁרוֹפָטָ
אַחֲנָהָר אַלְעָזָחָטָר אֲוֹן אַחֲפָטָר.
אֲוֹן צְרוֹשָׁעָן דָּעָם גְּרוֹוִיָּה סָוָן דָּי
שְׁוֹחָ-מְאָשָׁנָעָן אֲוֹן דָּעָם אַשְׁיָּעָן אֲוֹן בְּרָהָ
לְעָן פְּוֹתָם יִמְּסָדָה - גַּעַתְּפָעָר הַעֲרָעָן יִדְּ
הַקְּפָנוֹנָנָסְגָּלָעָ, הַרְוָה-יְדָוָעָ אַיְסָרָפָעָן
אֲוֹן אַרְבָּרְטָוִל יְבָעָלָעָן, "הַתְּקִיהָ"-
קְלָנָעָנָעָן פְּאָרָעָן אֲוֹן גִּיסָּעָן יַךְ צְוִינָעָ
מְנוֹת דָּעָר אַרְמוֹנָעָר צְעַוְילָדָעָהָעָר,
בְּרוֹיוֹעָנָרָעָנָר נְאָטוֹרָה : הַתְּלָהָבָות-קָולָעָ
חַלוֹאָסָמָעָקָהָרָעָן צְוֹוִיקָן יַזְּעָעָר לְאָנָנָה-
לְאָנָגָן אַוְסָנָעָבָעָקָעָן אֲוֹן אַוְסָנָעָ
פְּרוֹיְמָעָן פְּאָטְקָרְלָאָנָר, אַנְדָּרְיָוָעָן —
אַתְּחָוָמָה-יְדָעָג פְּנוֹסָפָעָרָנָשׁ, עַס גְּלִיזָה
אֲוֹן דָּוֹעָרָטָ, דְּפָאָפָעָם פְּרָזְבָּעָן בְּצָוָעָ
שְׁטוֹרָעָם אֲוֹן אַנְפָעָן ; אַנְפָעָן —
עֲקָפָטָאָשָׁע רְקוּדָמָלְעָק אֲוֹן הַתְּלָהָבָות-
דִּינָעָ גְּזָוָנָגָעָן, דָוִיָּם-כְּבָאָלִיעָם תָּפָרָ
שָׁעָן, שְׁפָוֹסָעָן דָּן שְׁפָיָהָעָן אֲוֹן אַחֲהָרָן
דוֹן גַּעַלְעָמָר אֲוֹן פְּנוֹסָפָעָרָנָשׁ — דָוִי יְרוֹשָׁעָ
גַּעַגְעָל אֲוֹן פְּנוֹסָפָעָרָנָשׁ — דָוִי יְרוֹשָׁעָ
פְּרִיחָמָטָס-גְּבוֹרָמָס עַבְעָרָזָר גְּזָוָנָגָן אֲוֹן וְיַנָּ
גָּעָן אֲוֹן גָּעָן וְיַמְּעָרָז עֲרָרְחָלָמָטָע אֲוֹן
גָּעָן שְׁפָרָטָעָן אֲוֹרָם יִסְּאָן לִיְּסָטָ אֲוֹן
בְּנָקְדָ�וָשָׁ...
שְׁפָרָעָר צְרוֹשָׁעָן דָּעָר דָּאוֹנָעָר שְׁרָה-
לְוָכָרָר חַבְּרָוָתָא הַאֲשָׁא אֲפָן גַּעַשׂ קְפִּין
מְנוֹחָה גְּנָשָׁה, עֲרָשָׁוֹרָעָנָעָר פְּרוֹיְרָנָעָ
גַּעַרְאָנָעָן אֲוֹן פְּלָנְגָנָעָן... עַס הַעֲלָפָעָן גְּנָשָׁת
דוֹן גַּעַזְעָפָעָן אֲוֹן פְּאָרָדוֹרָגָעָן הוֹן דָוָן
חַפְּרָים — אַסְטָרָהָהָט וְיַךְ עֲרָרְלָאָה-
סָעָן אֲוֹן אַוְתָר אַבְּגָעָמָמָח הַעֲלָפָל אֲוֹן

וְאֶם גַּעֲהָעָרֶת

ויקרא אל משה...
וון דן קחלה האט געריגען רן
טיזה-געקר טיבען דראַש-המְרָבָּרוֹם משא
גאלרבָּרגן און דער שפֿין און מיט זע
איינגעטעהה, און זע זעלען געקסען
טיזות און דן פרײַזען זעלען קאנַגָּז-
רען, הייבען זע געגעטערט לא מוט
אי'אלף, פֿוֹר הַקְּבָּעָן פֿאַרְאִישָׁהָרָעָן צו-
געלְמָנָס צו דן מְצֻוֹת אַלְגָּעָן טוֹר הַיִּ-
יאַחֲרֵי קְרָדְבָּעָן וְהַשְׁגָּהָה הַהְגָּעָן דָּי-עַ-
קָרְבָּעָן (טִיטֶן טוֹיל) חָאַט דָּן
קְהָלָה בעצְחָלָה צו פֿאַמְעָר פֿאַרְאִין-
סְּפָחָל אָזְן דָּאַרְבָּגָעָר חַלְעָן מְצֻוֹת קָאָפָ-
עַן פֿאַמְעָרָה.
דן קחלה האט פֿון אַוחָר זְעַם גַּע-
טְּרָאַשְׁעָם דָּן גַּעֲקָר, אָז אַוְיָב זַעַם
לְעַזְנָשָׂט גַּעֲטָעָהן אַוְיָב דָּן פֿרְזָעָן,
חָאַס דָּן קְחָלָה לְעַנְשָׂט זַעַם שָׂאָר, חָעַט זַעַם
עַגְעָגָן דָּן אוֹיָהָעָסָס פֿון דָּן גַּוְשָׂט-עַ-
פֿאַחָעָז גַּעֲקָר אָזְן טַעַן חָעַט גַּעֲקָעָן
אוֹיָב זַעַם דָּן אַעֲלָט שְׁטָעָהָט, דִי גַּע-
קָרְבָּעָן חַיְידָר הַקְּבָּעָן גַּעַשְׁאַיְירָעָן (אָז אַ-
געֲקָר אַעֲקָר, פֿעַג מַעַן דָּעַם דָּרוּם
גַּלְיוֹבָעָן...) אָז זַעַם חַלְעָן דָּשָׂום אָוָן
חַיְידָר קָפָן מְצֻוֹת גַּעַטְבָּעָן גַּעַטְבָּעָן.
גַּעַטְבָּעָן דָּעַם גַּעַטְבָּעָן קָאָפָן אַוְיָב זַעַם
אל שַׁתָּה, החָטָט מַעַן עַנְדָלָן דָּעַם שְׁעָר-
גַּעַגְעָגָעָם זַוְמָעָן גַּעַטְבָּעָל גַּעַרְפָּעָן
די גַּעֲקָר מִוְתִּים זַעַר פֿאַמְעָר שַׁחַ

